

KOMUNIKAT PRASOWY nr 117/24

Luksemburg, 29 lipca 2024 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-202/24 | [Alchaster]¹

Nakazy aresztowania wydawane przez Zjednoczone Królestwo: Trybunał wyjaśnia warunki, na jakich mogą być one wykonywane w Unii Europejskiej

Od czasu wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej wykonywanie w Unii nakazów aresztowania wydawanych przez Zjednoczone Królestwo jest regulowane umową o handlu i współpracy między Unią a Zjednoczonym Królestwem. Trybunał orzekł, że organy sądowe państw członkowskich, do których zwrócono się o wykonanie takiego nakazu, powinny przeprowadzić niezależne badanie ryzyka naruszenia Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, na które osoba, której dotyczy wniosek, może być narażona w przypadku przekazania jej do Zjednoczonego Królestwa. Przewidziany w umowie o handlu i współpracy mechanizm przekazywania osób różni się od mechanizmu przewidzianego w decyzji ramowej dotyczącej europejskich nakazów aresztowania.

Umowa o handlu i współpracy² zawarta między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem w celu uregulowania ich stosunków po Brexicie przewiduje między innymi współpracę wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych w oparciu o mechanizm przekazywania osób na podstawie nakazu aresztowania.

Sędzia okręgowy sądu pierwszej instancji w Irlandii Północnej (Zjednoczone Królestwo) wydał cztery nakazy aresztowania przeciwko osobie podejrzanej o popełnienie przestępstw związanych z terroryzmem. W odwołaniu wniesionym do irlandzkiego sądu najwyższego zainteresowany podniósł, że jego przekazanie byłoby niezgodne z zasadą ustawowej określoności czynów zabronionych i kar ze względu na niekorzystną dla niego zmianę zasad warunkowego zwolnienia przyjętą przez Zjednoczone Królestwo po domniemanym popełnieniu rozpatrywanych przestępstw.

Irlandzki sąd najwyższy zauważył, że sąd najwyższy Zjednoczonego Królestwa stwierdził już zgodność tych przepisów z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC)³, i że w tym kontekście sam odrzucił już argument zainteresowanego dotyczący ryzyka naruszenia EKPC. Zastanawiając się, czy taki sam wniosek można wyciągnąć w odniesieniu do zasady ustawowej określoności czynów zabronionych i kar ustanowionej w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”)⁴, sąd ten zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości w tej kwestii.

W dzisiejszym wyroku Trybunał wyjaśnił rolę, jaką powinien odgrywać wykonujący nakaz organ sądowy państwa członkowskiego, w przypadku gdy osoba, wobec której wydano nakaz aresztowania oparty na umowie o handlu i współpracy, twierdzi, że będzie narażona na ryzyko naruszenia wspomnianej zasady w razie przekazania jej do Zjednoczonego Królestwa. Trybunał doprecyzował, że wykonujący nakaz organ sądowy powinien przeprowadzić niezależne badanie tego ryzyka w świetle Karty, nawet jeśli ryzyko naruszenia EKPC zostało już wykluczone.

Wykonujący nakaz organ sądowy powinien odmówić wykonania nakazu aresztowania tylko wtedy, gdy po zwróceniu

się do wydającego nakaz organu sądowego o udzielenie dodatkowych informacji i gwarancji dysponuje obiektywnymi, wiarygodnymi, dokładnymi i należycie zaktualizowanymi informacjami wykazującymi, że istnieje rzeczywiste ryzyko zastosowania kary wyższej niż pierwotnie grożąca w dniu popełnienia przestępstwa.

Trybunał rozpoczął od podkreślenia, że **decyzja ramowa w sprawie europejskiego nakazu aresztowania⁵ nie reguluje wykonywania nakazów aresztowania wydawanych przez Zjednoczone Królestwo po upływie okresu przejściowego określonego w umowie o wystąpieniu⁶. Od tego dnia wykonywanie to jest regulowane przez umowę o handlu i współpracy**. Na podstawie tej umowy państwo członkowskie może odmówić wykonania takiego nakazu aresztowania wyłącznie z powodów wynikających z tej umowy. W tym kontekście, wydając decyzję o przekazaniu danej osoby do Zjednoczonego Królestwa na podstawie umowy o handlu i współpracy, wykonujące nakaz organy sądowe państw członkowskich są zobowiązane do czuwania nad przestrzeganiem praw podstawowych uznanych w Karcie.

Trybunał zauważył w tym względzie, że uproszczony i skuteczny system przekazywania osób skazanych lub podejrzanych ustanowiony w decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu **zaufania**, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi, oraz na **zasadzie wzajemnego uznawania**. Zasada ta stanowi kamień węgielny współpracy sądowej między państwami członkowskimi w sprawach karnych. Mowa tu o specyfice stosunków między państwami członkowskimi, która wynika z zasadniczego założenia, zgodnie z którym każde państwo członkowskie dzieli z wszystkimi innymi państwami członkowskimi, i uznaje, że inne państwa członkowskie dzielą z nim **zbiór wspólnych wartości, na których opiera się Unia**.

Taki poziom zaufania można również ustanowić na mocy umów międzynarodowych między państwami członkowskimi a niektórymi państwami trzecimi utrzymującymi uprzywilejowane stosunki z Unią Europejską. **Umowa o handlu i współpracy nie ustanawia jednak takich uprzywilejowanych stosunków między Zjednoczonym Królestwem a Unią Europejską, tym bardziej że Zjednoczone Królestwo nie należy do obszaru europejskiego bez granic wewnętrznych**. Co więcej, mechanizm przekazywania osób przewidziany w umowie o handlu i współpracy różni się pod pewnymi względami w istotny sposób od mechanizmu uregulowanego w decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania.

W tym kontekście, jeżeli osoba, której dotyczy wniosek, powołuje się na ryzyko naruszenia prawa podstawowego wyrażonego w Karcie, wykonujący nakaz organ sądowy powinien zbadać wszystkie elementy istotne dla oceny przewidywalnej sytuacji tej osoby w wypadku przekazania jej do Zjednoczonego Królestwa. Zakłada to, w odróżnieniu od dwuetapowego badania⁷, które jest wymagane w ramach europejskiego nakazu aresztowania, jednoczesne uwzględnienie zarówno przepisów i praktyk stosowanych ogólnie w tym państwie, jak i – w braku zastosowania zasad wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania – specyficznych uwarunkowań indywidualnej sytuacji tej osoby.

Wreszcie, jeśli chodzi o zmianę zasad warunkowego zwolnienia, Trybunał orzekł, że środek dotyczący wykonania kary będzie niezgodny z Kartą tylko wtedy, gdy pociąga za sobą zmianę rzeczywistego wymiaru kary grożącej w dniu popełnienia danego przestępstwa, prowadząc w ten sposób do wymierzenia kary surowszej od pierwotnie grożącej.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

² [Umowa o handlu i współpracy](#) między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (zwana dalej „umową o handlu i współpracy”).

³ Europejska konwencja praw człowieka, zmieniona Protokołami nr 11 i 14 oraz uzupełniona Protokołem dodatkowym i Protokołami nr 4, 6, 7, 12, 13 i 16.

⁴ [Karta praw podstawowych Unii Europejskiej](#).

⁵ [Decyzja ramowa Rady 2002/584 z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób](#) między państwami członkowskimi, zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (zwana dalej „decyzją ramową”).

⁶ [Umowa o wystąpieniu](#) Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej.

⁷ Jeśli chodzi o europejski nakaz aresztowania, wykonujący nakaz organ sądowy powinien, w ramach pierwszego etapu, określić, czy istnieją okoliczności pozwalające na wykazanie istnienia rzeczywistego ryzyka naruszenia w wydającym nakaz państwie członkowskim odpowiedniego prawa podstawowego z powodu albo nieprawidłowości systemowych lub ogólnych albo nieprawidłowości dotyczących szczególnie obiektywnie możliwą do zidentyfikowania grupę osób. W ramach drugiego etapu organ ten powinien zweryfikować w sposób konkretny i dokładny, w jakim stopniu nieprawidłowości stwierdzone w ramach pierwszego etapu mogą mieć wpływ na sytuację osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, oraz czy – zważywszy na jej osobistą sytuację – istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego osoba ta będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia odpowiedniego prawa podstawowego. Obowiązek ustalenia istnienia ogólnych nieprawidłowości przed zweryfikowaniem w sposób konkretny i dokładny, czy osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia prawa podstawowego, ma na celu uniknięcie sytuacji, w której taka weryfikacja mogłaby być przeprowadzana w wypadkach innych niż wyjątkowe. Stanowi ona zatem konsekwencję domniemania poszanowania praw podstawowych przez wydające nakaz państwo członkowskie, które to domniemanie wynika z zasady wzajemnego zaufania.